

Fordelene ved amning skal afvejes over for risici ved kemisk forurening

Af Philippe Grandjean, professor, dr.med., Syddansk Universitet

Forurening af modermælk er i mange år blevet negligeret. Ganske vist har der i Danmark været lidt debat om problemet i ny og næ, men problemet er ikke blevet taget alvorligt. Efter mange års drøftelser enedes man ved WHO's generalforsamling i 2002 om at anbefale at amning skulle udstrækkes til 6 måneder. Konklusionen var allerede kontroversiel, fordi man ikke havde synderligt belæg for, at seks måneder skulle være spor bedre end de fire, man hidtil havde anbefalet. Men for at sætte amningen i så gunstigt et lys som muligt holdt man bevidst diskussionen af forureningsstoffer ude. I de omfattende materialer, som WHO udarbejdede for medlemslandenes sundhedsministre stod der ikke et ord om kemisk forurening. Ikke et ord.

Ikke desto mindre er der fra mange lande gennemført undersøgelser, der viser, at forurening fra moderens kost kan ophobes i kroppen og senere finde vej gennem modermælken til barnet. Problemet blev undersøgt herhjemme ved at indsamle prøver af modermælk så sent som i 1993, men det tog hele seks år at offentliggøre resultaterne. Sidenhen er denne aktivitet blevet nedlagt. Der er ikke råd til de dyre analyser, sagde man, men man er sikkert også bange for at sætte amning i et dårligt lys.

Vi har selv søgt at belyse problematikken i en undersøgelse af 182 færøske børn. Vi målte bl.a. deres vækst. Ligesom i andre undersøgelser viste det sig, at barnet var mindre i 18-måneders alderen, jo længere det var blevet ammet. Men modsat tidligere undersøgelser gennemførte vi omfattende målinger af forureningsstoffer. De viste sig at påvirke væksten negativt. Jo mere forurening, der var overført til barnet, desto mere sakkede barnet bagud i vækst. Når vi så justerede for denne effekt, forsvandt betydningen af amningen helt. Med andre ord var det forureningsstofferne og ikke amningen som sådan, der påvirkede væksten negativt, og det resultat er helt i overensstemmelse med stoffernes toksiske egenskaber. Tilsvarende har andre undersøgelser vist, at udsættelse for forureningsstoffer gennem modermælken kan skade bl.a. nervesystemets udvikling.

Modermælk kan indeholde høje koncentrationer af forureninger, og der er god grund til at beskytte fostret og det nyfødte barn så godt som muligt mod disse giftstoffer. Det betyder ikke, at man af den grund alene skal undlade amning.

Men desværre er man nødt til at indrømme, at de mange positive virkninger skal afvejes over for nogle negative - først og fremmest overførslen af giftstoffer fra moder til barn. Samtidig er der selvfølgelig god grund til at skubbe endnu mere til forebyggelsen af kemisk forurening i samfundet!